

Verlag Herma van Vliet, tandarts FOB, 4-17 november 2017

Gelukkig als nog een reismaatje gevonden in de persoon van Fabian Brouwer, zodat ik wederom kon afreizen naar Bawku.

Dit keer een zeer voorspoedige reis via Accra, waar we werden verwelkomt en opgehaald door Ben Assorow en in het Familylife hotel hebben overnacht.

De volgende dag een voorspoedige vlucht naar Tamale. De bijbetaling voor de koffers had volgens NGO regels niet hoeven, mits we van tevoren de vliegtuigmaatschappij (Africa World Airlines) van tevoren hierover een mailtje gestuurd zouden hebben.

Daarna opgehaald door Frank Kanbonab, een gezellige en goede chauffeur van John Abugri en via Comme ci comme ca naar Bawku gereden. Daar aangekomen was alles al donker en troffen we alleen een grote vleermuizen kolonie aan. Het bleek dat er een grote bijeenkomst was in Accra, over 50 jaar Christianity, waar het management heen gegaan was.

Alsnog welkom geheten in het guesthouse door Paul en Jesaja, rechterhanden van Fred Effah Yeboah, de GM en John Azaare, de administrator en onze liason officer.

De volgende ochtend maken we onze opwachting bij John en worden daar heel hartelijk verwelkomd, nogmaals met excuses voor de verlate ontvangst.

Na een eerste kennismakingsronde neemt hij ons mee naar de morning meeting. Hij spreekt een ferme taal over verantwoordelijkheid en inzet, die ik nog niet eerder van het management gehoord heb.

Daarna stelt hij ons (nogmaals) voor en laat ons nog even vertellen wie wij zijn en wat we komen doen.

Vervolgens krijgen we nog een rondleiding in het ziekenhuis, maar vooral langs de nieuwe maternity en de Nicu. Vooral de mooie moderne Nicu verbaast ons. Deze blijkt mede mogelijk gemaakt te zijn door Unicef met goed gemotiveerd personeel. Er is een nieuwe oversteek gerealiseerd voor orthopedie patiënten, zodat ze niet meer door het mulle zand hoeven als ze naar een OK hoeven. Ook is er een personeelsrestaurant gerealiseerd. Ook tref ik later een complete (afgezien van tandheelkunde dan) digitale röntgenunit aan. Inclusief een nieuwe medewerker, Awudu, die een volwaardig röntgenlaborant blijkt te zijn. Hij zal later schedel-profiel foto's van de patiënt met de multipele fracturen voor ons maken. Ook wil hij nogmaals les in tandheelkundige foto's, vooral het instellen. Dit loopt uiteindelijk via Douglas, die alle röntgenonderwijs in de vernieuwede röntgenruimte gretig in zich opneemt en het ook op video laat opnemen door Felicia, zodat ze het terug kunnen zien en het voortaan zelf kunnen.

Uiteindelijk eindigen we op de dental clinic, waar ik achterblijf. De DC ziet er keurig opgeruimd, schoon, verzorgd en netjes uit. Er is duidelijk op mijn komst gerekend. Dat blijkt ook uit de hoeveelheid patiënten, die reeds zitten te wachten op de Nasara. Het zijn er minstens 20 en in de loop van de dag zullen er nog zeker 15 bijkomen.

De 2^e ochtend krijgen we een uitnodiging om bij de GM, Fred, te komen en daar zit het voltallige management. We worden heel hartelijk welkom geheten en een voorstelrondje volgt. Onze aanwezigheid en inbreng wordt zeer gewaardeerd. We voelen ons dan ook serieus genomen, zoals ook uit de rest van de tijd zal blijken.

Helaas blijkt een aantal cruciale apparaten, zoals de micromotor en de afzuiger, niet naar behoren te werken en kan ik dus die dag geen mooie preparaties maken en zeker geen kanaalbehandelingen uitvoeren, laat staan dat ik daar in kan lesgeven. Mede door de radio omroep, waarin ook vermeld zou zijn dat de protheses gratis zouden worden gemaakt door de Nasara, levert dit de eerste twee dagen een gigantische stroom patiënten op. Wat we wel kunnen behandelen we. Er zit een aantal zeer lastige zaken tussen, zoals een driedelige onderkaakfractuur en een nog lastiger te behandelen syndroom, met vergroeiing van het kaakgewricht. Het is lastig werken zonder goede materialen, maar de tijd om ze uit te pakken en mee te nemen is er nauwelijks.

Onze goed ingewerkte "tandarts " Iddi, is na een lange periode op de OPD gewerkt te hebben, naar Garu verplaatst. Onze beoogde buitenkliniek. Daar kan hij echter nauwelijks tandheelkunde doen omdat er nog steeds geen ruimte beschikbaar is. Hij verwijst wel naar Bawku, zeker omdat hij weet dat er een tandarts van FOB is. Evelyn is de andere meer theoretische geschoolde tandarts en de "one in charge" . Zij is wel terug gekomen van verlof, maar m.i. niet genoeg in staat om de DC te leiden. De derde dag leidt dit helaas dan ook tot een heftige discussie. Er is veel kapot vanwege onoordeelkundig gebruik of gebrek aan goed onderhoud. De nieuwe praktisch opgeleide "tandarts" Douglas Avoka, die er sinds een maand werkt toont op alle fronten, zowel meer inzicht als kennis en inzet. Hij is duidelijk meer een tandarts zoals wij die voor ogen hebben. Ook de rotational, Felicia, wil graag leren en wordt dan ook op vakkundige wijze en didactisch verantwoord bijgestaan door Douglas in plaats van opdrachten uit te voeren.

Vanaf de donderdag zijn de meeste mee gebrachte , veelal de door de firma Schein gesponsorde materialen overgebracht naar de DC en zien we vele patiënten, waarbij er weer volop onderwijs gegeven wordt. De materialen werden ingeschreven met nummer en bedragen voorr zover van toepassing via de General Store, maar op de DC zelf bewaard, omdat anders onze tandheelkunde spullen zouden zoek raken., omdat niemand de juiste naam weet. Gelukkig is er een micromotor voor een vriendenprijs ter beschikking gesteld en kunnen we echt mooi werk leveren. Er worden gaatjes geprepareerd en gerestaureerd, kanaalbehandelingen in het front gedaan en diverse verwijzingen gemaakt. Het blijkt tot het einde toe een druk bezette dental clinic. Vooral met Douglas en Felicia was het goed en vruchtbaar samenwerken. Onze hoop is hier dan ook op gevestigd. Wel is heel erg duidelijk gebleken, zelfs een aantal keren in het bijzijn van John, dat Evelyn niet geschikt is gebleken voor het leiding geven aan de DC. Dit is ook zo met het management besproken en beaamt.

Daarnaast werd er een bezoek gebracht aan de buitenpost van Douglas, in Zebilla, alwaar hij zijn dorpsgenoten screent en de mensen op het hart drukt om, indien noodzakelijk, toch echt naar Bawku te komen. Ze vertrouwen hem en in zijn vrije tijd bekijkt hij en helpt hij in de Rehoboth Clinic. Hiertoe werden de reserve

Er werden diverse persoonlijke, vertrouwelijke gesprekken gevoerd met zowel John als Fred, waarbij zowel de inzet van het ziekenhuis als die van de FOB besproken werden. Duidelijk is dat dit management een heldere en duidelijke visie heeft over de gang van zaken in het ziekenhuis, die beter aansluit op de ideeën, die wij hebben. Er werden ook terzake afspraken gemaakt.

Kortom, tandheelkunde zit duidelijk weer in de lift.

Onze vorige registered surgical nurse, Rose, is met pensioen. Zij heeft de afdrukken met de partiële protheses geïntroduceerd en Douglas prolongeert dat. Azara gaat volgend jaar met pensioen. Zij moest helaas halverwege mijn bezoek afhaken vanwege het overlijden van haar zus. Wij hebben ons respect betuigd en zijn er o.a. met het hoofd van KNO (ENT: Nuhu Nambe) op de motor heen geweest. Werd zeer gewaardeerd. De moeder van Azara wil graag een prive kliniek starten voor haar dochter als ze met pensioen is. Ik weet niet wat ik hiervan moet denken, want Azara, is weliswaar de oudste van het stel, maar ook de minste. Misschien wel de liefste.

Men weet nog prima wie Theo Ferguson is en Harm-Jan Kwikkel. Voor deze mensen kreeg ik ook veel lof en groeten mee. Onder andere van Isaac Baba.

Men is blij en trots over waar het ziekenhuis in Bawku nu voor staat en men hoopt op een langdurige en goede samenwerking.

Naast de Friends of Bawku blijken er dus meerdere partijen betrokken te zijn bij het welzijn van het hospital.

We hadden verder een gezellig/goed verblijf met Vidah en Mary, met elke dag lekkere maaltijden , die we konden aanwijzen vanuit de maaltijden wijzer van Dirk-Jan Pot. Nog bedankt hiervoor, ook namens John Azaare.

In het tussenliggende weekend hebben we het Molepark kunnen bezoeken, wat een aangename verrassing was met diverse jonge doctors in opleiding. Afgezien van een lange autorit, was dit een welkome afwisseling.

De terugvlucht was prima geregeld. Op deze manier is er geen mogelijkheid meer om van het vliegveld af te komen, maar Immigratie duurt lang genoeg zodat je je niet verveelt.

Wij kijken dan ook terug op een zeer geslaagde uitzending.

Herma van Vliet, tandarts FOB